

IK ZOU DAAR EEN BOEK KUNNEN OVER SCHRIJVEN DE CHARMES VAN DAGELIJSHEID (vervolg)

woensdag 4 juli 1956

De arbeiders van Poznan schrijven op de muren en de trams:

“WIJ WILLEN GOD TERUG”

zaterdag 21 juli 1956

Oude Gentenaars zinken in de grond van schaamte over het onvermogen van de jongere generaties. Stel je voor: de Dekenij van de Koornmarkt heeft een wedstrijd voor buikvullers georganiseerd waarbij het erop aankwam een meter worst te eten zonder die worst met de vingers aan te raken... en er hebben zich slechts drie kandidaten aangemeld. Wat willen die jonge gasten dat we hen voorschotelen. Toch geen Chinees zeker!

Waar is de tijd dat men op een gewone zondagavond in een estaminet van een volksbuurt een weddenschap aanging om vijftien of twintig rauwe eieren te zuipen of een halve bol kaas of een paar konijnen op te vreten. Zou het ras van de Gentse buikvullers uitgestorven zijn?

woensdag 8 augustus 1956

Vanmorgen om 8.30 u heeft zich in Wallonië een verschrikkelijke mijnramp voorgedaan, waarschijnlijk de ergste die ons land ooit heeft getroffen. In een steenkolenmijn te Marcinelle zitten bijna 300 mijnwerkers, hoofdzakelijk Italianen, door een hevige brand op grote diepte van de buitenwereld afgesneden. Alhoewel alles wordt gedaan wat maar mogelijk is, lijkt de kans op redding eerder klein te zijn, omdat de hulpploegen worden tegengehouden door instortingen, rook en de geweldige hitte van de brand. Van zodra het nieuws bekend raakte, werden de hekkens van de mijn bestormd door wanhopige familieleden, meestal Italiaanse vrouwen.

Plotseling zegt moeder: "Ik ben daar ooit geweest in Marcinelle... het moet in 1938 of 1939 zijn geweest... gij waart in ieder geval nog niet geboren... samen met uw vader zijn we met de trein daarheen gereden... ja, die grote zwarte bergen steengruis hebben we wel zien liggen maar de mijn hebben we natuurlijk niet bezocht... hij had daar en tante wonen, de zuster van zijn moeder... haar zoon werkte in de mijn en ze had een dochter die ook met een mijnwerker was gehuwd... verder herinner ik me niets meer... we zijn 's avonds met de trein teruggekeerd en we hebben die mensen nooit meer teruggezien."

Ik wist niet dat moeder ooit in Marcinelle is geweest en al evenmin dat we familie in die mijnwerkersstad hebben wonen. Misschien is die zoon of die schoonzoon wel bij de ramp van vanmorgen betrokken. Laten we hopen van niet.

vrijdag 10 augustus 1956

De brand in de mijn "Bois de Cazier" te Marcinelle blijft het belangrijkste nieuws- en gespreksonderwerp van de dag. Jammer genoeg voor de slachtoffers zit de gehele bevolking, de gehele wereld tevergeefs te wachten op enig teken van leven of enig positief geluid omtrent hun redding en wordt het steeds duidelijker dat de 265 ingesloten mijnwerkers niet meer levend naar boven zullen worden gebracht. Men zwoegt en vecht en hoopt en koestert illusies... maar de kabels zijn gesmolten, de liftkooi is naar beneden gestort, alleen hittegolven en giftige rook stijgen nog uit de put, waar op 1000 meter diepte een brand woedt die alles verslindt en verteert. Tallozen hebben de hoop reeds opgegeven. De anderen, de vrouwen en de familieleden hier en in Italië, rest niets dan onzekerheid en wanhoop.

zondag 12 augustus 1956

Frans en Marie hebben zich onlangs een occasieauto gekocht, een Imperia. Imperia, miseria, wordt er algemeen gezegd. Van de vorige eigenaar is hij hierheen gesleept omdat er nog heel wat moest aan gesleuteld worden en Frans de hulp nodig had van Marcel om hem rijklaar te maken. De motor draait nu en de auto sukkelt vooruit. De afgelopen week heeft Frans hier iedere dag met schuurpapier en een potje grijze verf de roestvlekken staan herschilderen en staan wrijven en poetsen om er toch maar een toonbare auto van te maken. Het blijft een oud geval... maar het is een proper geval.

Vandaag werd de auto van stal gehaald om eens naar een familielid in Deinze te rijden. Dat zal daar in de Cyclamenstraat nog het een en het ander zijn geweest om Marie vanuit haar karretje in de auto te krijgen.

In de loop van de namiddag werd er aan de poort gebeld... en daar stond Henri. Zijn vader is te Drongen met de auto in de gracht terechtgekomen... en of Marcel hen niet zou kunnen gaan halen? Geen gewonden? Neen, geen gewonden. Tja, Marcel werkt, maar als hij na 17 u thuiskomt, zal hij dat zeker willen doen.

Vanavond is moeder bij hen thuis geweest en Marie heeft haar zeker wel twintig keer hun hachelijk avontuur – dat moeder inmiddels al van Marcel had gehoord – in geuren en kleuren verteld. Heel in het kort: op een bepaald moment tussen Drongen en Baarle is er een voorwiel afgebroken... het wiel hebben ze voor zich over de gracht zien springen en in het veld zien verdwijnen en ze hebben het niet meer teruggevonden... Frans heeft de slingerende auto niet op de weg kunnen houden en is in de gracht terechtgekomen... geen gewonden, wel allebei erg geschrokken en wit van schrik... gelukkig waren er bereidwillige mensen om Marie uit de auto te tillen... en die auto moet weg, want ze heeft geen zin om nog eens haar leven te riskeren. “Een auto komt hier nooit meer binnen!” Als je je niets beters dan een versleten Imperia kunt veroorloven, is dat natuurlijk om onheil vragen. Zelfs Marcel zou zo’n wrak nooit hebben gekocht... en we weten allemaal dat hij absoluut niet kieskeurig is wat oude auto’s betreft.

dinsdag 22 augustus 1966

Uiteindelijk heeft de mijnramp te Marcinelle 262 mensenlevens, waarvan 136 Italianen, gekost en staat het vast dat ze allemaal op de dag zelf van het ongeval, op 8 augustus dus, gestorven zijn. Het jongste slachtoffer was amper 14 jaar oud. Zelfs als de mijn of de Belgische staat aan ieder van de getroffen gezinnen een fortuin zou uitbetalen als schadevergoeding – het zal wel eerder

een belachelijke fooi zijn dan een ernstig bedrag – kan het echte leed op geen enkele manier vergoed of ongedaan worden gemaakt.

zaterdag 25 augustus 1956

Al de lezers van het socialistische weekblad ABC genieten van een kosteloze ongevallenverzekering en iedere week verschijnt achterin het blad, onder de foto van de betrokkene, de aard van het ongeval en het bedrag dat hem of haar wordt uitgekeerd. Dat varieert van 250 fr. voor een vingerbreuk tot 30.000 fr. voor een dodelijk ongeval.

Deze week staat er o.a. een man in uit de Kerkstraat en Marcel beweert dat wij die man kennen. Hij heeft zijn teen gebroken en hij ontvangt daarvoor de som van 500 fr. van ABC.

Marcel heeft het weekblad van het werk meegebracht om moeder de foto te laten zien. Hij beweerde bij hoog en bij laag dat moeder die man ook kent en dat hij minstens één keer in ons café in de St.-Lievenspoortstraat een glas heeft gedronken... maar moeder bleef halsstarrig volhouden dat ze die man nooit heeft gezien. Omdat Marcel maar bleef aandringen, begon moeder het op haar heupen te krijgen en ik vrees echt dat er herrie ging van komen. Ik heb mijn boeltje bij elkaar geraapt en ben naar mijn kamer gegaan.

zondag 2 september 1956

Ik ben ook ingeschreven in de English Club in de Savaanstraat om er op zondagmorgen Franse les te volgen. Een enorme bende. Veel te groot om goed te zijn. De lesgeefster is mevrouw J. Van Parijs, eigenlijk nog een jong meisje. (Vijfentwintig jaar later werd de jonge lesgeefster van toen mijn collega Frans in de Normaalschool. In de English Club hadden we al dadelijk door dat het een brave en vriendelijke vrouw was, ook al moest ze af en toe eens uitschieten om die grote bende rustig te houden. Later, als collega, bleek die vriendelijkheid nog duidelijker en we hebben altijd een goed en vlot contact gehad. Ze was altijd volledig in het geel of het roze of een andere opvallende kleur gekleed en maakte een jeugdige indruk, ook al leefde ze in feite heel teruggetrokken, want haar man wou zo goed als nooit met haar ergens heen en zeker niet naar zoiets als de Gentse Feesten. Ik stond daar wel van te kijken toen ze me vertelde dat ze nooit naar de lagere school is geweest, maar samen met haar zussen thuis onderwijs heeft gekregen. Op haar twaalfde is ze voor het eerst naar school gegaan, naar Sint-Bavo. Haar echtgenoot was de beeldhouwer Lucien Van Parijs.)

dinsdag 18 september 1956

Voor verloren voorwerpen moeten we bij de portier zijn. Dat brengt ons meteen dichtbij de ingang van de school en als je in de middagstudie blijft en het is een warme dag zoals vandaag, is de verleiding groot om eens naar het winkeltje aan de overzijde van de straat te hollen. Vanmiddag kon ik aan die verleiding niet weerstaan... maar tot mijn schrik en verrassing botste ik achter het Pro Patria standbeeld op de provisor.

- Waar ga je naar toe?

- Euh... ik ben mijn pen verloren en ik zoek de portier, meneer de provisor.

- Wou je naar het winkeltje gaan?

- Ja, meneer.

- Goed, ga dan maar... opletten bij het oversteken en dadelijk terugkomen.

Zo'n genereus gebaar had ik tot op dit moment voor onmogelijk gehouden en ik zal er de provisor voor de rest van mijn leven als mens in hoge mate voor waarderen. Toen ik dat aan de mannen van de klas vertelde, konden ze hun oren niet geloven. Uit de school weglopen met de toestemming van de provisor, neen, dat is niet mogelijk.

vrijdag 21 september 1956

Moeder met Diane in het hofje in de Grensstraat.

Toen moeder de deurtjes van de keukenkast opende, viel het haar meteen op dat de aarden pot waarin nog negen of tien eieren hadden moeten liggen, helemaal leeg was. Dat kan toch niet ! Toen ze de zaak van dichterbij bekeek, bemerkte ze dat er nog een paar kleine stukjes eierschaal in de pot lagen. De dader kon bijgevolgd niemand anders zijn dan die stomme hond. Hij werd erbij geroepen en in zijn domheid kwam hij enthousiast naar binnen gehold... de pot werd onder zijn neus geduwd... hij heeft beteuterd gekeken en zijn oren in zijn nek gestrekt... maar dat mocht niet

baten. Moeder heeft hem een paar rake klappen en een schop gegeven en terug naar buiten gejaagd.

Met wat voor een raar beest zitten we hier toch opgescheept ! Hij is absoluut niet kieskeurig en hij moet een ijzeren maag hebben die alles verteert, want hij

vreet letterlijk alles op: kousen, zakdoeken, eieren, boter, aardappelschillen, een zak met een kilo tabak, zelfs een flesje met aspirines heeft hij met glas en al opgevretten... het zou ons niks verwonderen dat we hier eens op een avond thuiskomen en hij heeft de helft van de sofa naar binnen gespeeld. Dat kan toch niet anders zijn dan het jong van een imbeciele vader of moeder ! Een imbeciele hond, bestaat dat eigenlijk wel ? Natuurlijk bestaat die... zie hem daar maar lopen. Als je die onnozele Trien vergelijkt met onze vroegere Diane! Die was braaf en mooi tegelijk... terwijl die daar... niks kun je daarmee aanvangen. In China hadden ze hem heel terecht al lang geslacht en opgegeten.

vrijdag 28 september 1956

Ik ben vanavond, nadat ik mijn huiswerk had gemaakt en mijn lessen had geleerd, ook naar de Cyclamenstraat gestapt. Om moeder te halen, die al na de vaat met een "Ik ben bij Marie" de deur was uitgegaan.

Zoals gewoonlijk zaten Marie en Frans aan beide kanten van het vuur... moeder zat aan tafel met een lege kop naast zich... en nadat ik haar door mijn binnenkomen heel even had onderbroken, vertelde Marie breedvoerig verder over een vrouw die ze blijkbaar goed kent. Ik ben tegenover moeder aan de andere kant van de tafel gaan zitten... heb uit het rekje de Humoradio genomen... en ben beginnen bladeren en lezen. De woorden van Marie spoelden als golfjes over mijn hoofd... ik hoorde haar wel en zag ook de bewegingen van haar armen en handen omdat ze in haar zetel iets lager zit dan op een stoel... maar haar woorden drongen nauwelijks tot me door.

Tot ik haar opeens hoorde zeggen: "En weet ge wat ze eens heeft verteld... haar man wil altijd, ook als ze... ge weet wel... dat ze altijd haar kousen aanhoudt... allez, kunt ge u dat nu voorstellen 's zomers in bed met uw kousen aan... ge hebt toch mannen die rare goestingen hebben..."

Ik deed alsof ik niet hoorde, alsof geen woord van wat Marie aan het vertellen was tot me doordrong... al had ik toch wel eens het gezicht van moeder willen zien, toen Marie haar vroeg zich eens voor te stellen wat het moet betekenen om 's zomers met je kousen aan in bed te liggen... zie eens dat Marcel ook iets dergelijks vraagt aan moeder... ik denk niet dat ze dat aan Marie haar neus zou hangen... en als die vrouw dat wel doet, kan het niet anders of ze moet daar ook plezier aan beleven en heeft ze net zo'n verdraaide geest als haar echtgenoot. Mijn ogen ploegden verder over de zinnen, maar het ploegmes drong niet in de grond en ik vatte de samenhang niet meer van wat ik aan het lezen was... mijn fantasie was wakker geschud... en eenmaal op gang kan die rare wendingen nemen en kan ik me alles wat in beeld wordt gebracht heel precies voorstellen. Ik vind dameskousen heel opwindend en ik kan die man geen

ongelijk geven dat hij zoiets vraagt aan zijn vrouw... een vrouw met jarretelles en kousen aan, dat is toch honderd keer aantrekkelijker dan een vrouw zonder. Stel je maar eens al die Griekse beelden van naakte godinnen mét i.p.v. zonder voor... de musea zouden vol lopen en de afbeeldingen zouden uit de schoolboeken worden verwijderd.

Even later zei moeder dat het tijd werd om op te stappen... maar zelfs nu ik al in bed lig, kan ik de benen van die vrouw die altijd haar kousen moet aanhouden, ook als ze ge-weet-wel doet, niet uit mijn geest bannen.

maandag 1 oktober 1956

Verschrikkelijk nieuws!

Stan Ockers, die zaterdag tijdens de openingsmeeting in het Antwerpse Sportpaleis zwaar ten val is gekomen en daarbij een schedelbreuk en een hersenschudding heeft opgelopen, is vanmorgen om 9 u aan zijn verwondingen bezweken.

Moeder veegde de tranen uit haar ogen terwijl ze naar het nieuws zat te luisteren.

donderdag 4 oktober 1956

Mijn eerste arrest of strafstudie sedert ik in 1952 als leerling aan het atheneum ben ingeschreven. De reden: "Slecht gedrag in de middagstudie na verwittiging".

Als je het mij vraagt is dat "slecht gedrag" flink overdreven en die "verwittiging" is ronduit gelogen. De studiemeester die op een stuntelige manier toezicht hield en onbekwaam was de orde te handhaven, was over zijn toeren door het kabaal en het geschreeuw aan de andere kant van de refter, waar de mannen van de warme maaltijd zitten... en toen ik, na zijn getier dat het stil moest zijn, inderdaad nog iets zei tegen mijn overbuurman, was ik de sigaar. Een persoonlijke verwittiging is daar helemaal niet aan te pas gekomen.

Net zoals de Gentenaars beweren dat je geen echt Gentenaar bent als je niet één keer in je leven in het Rolleken hebt doorgebracht... zal ik er mij maar bij neerleggen dat je toch niet echt een leerling van het atheneum kunt zijn, als je niet tenminste één keer arrest hebt gekregen.

vrijdag 26 oktober 1956

In de Donkersteeg 16 is een nieuwe automatische sandwichbar geopend. Inlandse en buitenlandse specialiteiten. Alle sandwiches aan 5 fr.. Automatische bediening. Ook verkrijgbaar: Indische goreng, uitsmijters, koffie en soep. Hier thuis weten we daar geen weg mee. Eten dat je op een automatische manier krijgt voorgeschoteld, wat moeten we ons daarbij voorstellen? En buitenlandse specialiteiten! Dat zal op wat trekken, zeker! Zijn onze Belgische boterhammen misschien niet goed genoeg!

maandag 5 november 1956

De Hongaren hebben slechts drie dagen van de vrijheid mogen proeven... en daar een zware prijs moeten voor betalen.

Tweehonderdduizend man Russische troepen hebben gistermorgen vroeg met vliegtuigen en 2.500 nieuwe tanks de aanval op Boedapest ingezet en er wordt gezegd dat de Sovjets buitengewoon brutaal en barbaars optreden tegen de opstandelingen. Ze hebben blijkbaar het bevel gekregen het verzet tot in de diepste wortels uit te roeien. Barricaden worden platgereden, er wordt op de bevolking gevuld, de stad staat vol met brandende voertuigen en trams maar ook met ontplofte en uitgebrande Russische tanks die met molotowcocktails zijn uitgeschakeld, huizen, ja, hele straten worden in brand geschoten, gevangenen worden meteen opgehangen en de lijken van gesneuvelde opstandelingen worden achter de tanks meegesleept of op de bruggen over de Donau tentoongesteld. En toch, ondanks de overmacht en het hopeloze van de situatie, zijn er Hongaren die verder blijven strijden en op geïsoleerde tanks springen met handgranaten, die ze in het kijkgat gooien.

Tienduizenden Hongaren zijn hun land reeds ontvlucht om elders in de wereld in ballingschap te gaan leven. Alle landen in het Westen veroordelen het gewelddadig en misdadig optreden van de Russen en looft de heldhaftige strijd van het Hongaarse volk voor zijn vrijheid. In verschillende landen is betoogd en zijn communistische partijlokalen in brand gestoken. De Belgische Minister van Onderwijs doet een oproep ten bate van de "Week der Ontzegging", georganiseerd door het Rode Kruis ten voordele van de Hongaarse kinderen. Om je toch bij af te vragen waarom de Verenigde Naties, de westerse landen, de zogenaamde "beschaafde wereld", wel bereid zijn steun te verlenen met voedsel en medicijnen, maar niet om de opstandelingen te helpen met soldaten of wapens! Ieder voor zich en de anderen kunnen stikken. Of zouden de Amerikanen en Russen het stiekem op een akkoord hebben gegooid dat ze niet optreden in elkaars invloedssfeer? Best mogelijk.

zaterdag 17 november 1956

Het oude schuthok in het Citadelpark heeft plaats moeten maken voor de verruiming van het Feestpaleis en het stadsbestuur heeft nu het vroegere chalet van de Stedelijke Dienst der Bepantingen ter beschikking gesteld van de Koninklijke Maatschappij tot Bescherming der Dieren.

Het schuthok krijgt 4.000 dieren per jaar ter verzorging... of in afwachting dat er een nieuw baasje komt opdagen. (Waarom wordt er ook niet bij gezegd dat veel dieren naar de Eeuwige Jachtvelden worden gestuurd?)

Wat gebeurt er met het lichaam van een dier dat overlijdt of moet worden afgemaakt, zoals Diane twee jaar geleden? Hebben ze daar een soort gemeenschappelijk graf voor honden en katten of worden de dieren, zoals ik eens heb horen vertellen, naar een vilbeluik gebracht waar ze verwerkt worden tot producten?

vrijdag 23 november 1956

Deze week tegelijk in de Eldorado en in de Rex: "Rock around the clock".
Iedereen in de klas in koor: dat moeten we zien!

zaterdag 24 november 1956

Het Ministerie van Economische Zaken bevestigt dat de prijs van een liter benzine met 22 centimes is verhoogd. De nieuwe prijzen: provincie Antwerpen 6,54 fr. per liter, de provincies Brabant en Oost-Vlaanderen 6,59 fr. per liter, de provincies West-Vlaanderen en Henegouwen 6,64 fr. per liter.

Evolutie van de gemiddelde benzineprijs aan de pomp sinds 1950:

1950	5,52 fr.	1954	6,52 fr.
1951	5,68 fr.	1955	6,61 fr.
1952	6,49 fr.	1956	6,70 fr.
1953	6,67 fr.		

woensdag 28 november 1956

Op de Koornmarkt is vaak een ongewone en opvallende brievenbesteller te zien. Hij heeft een grote baard, een pijp in de mond en hij rijdt met een Vespa. Als hij van het postkantoor wegrijdt, wappert zijn cape achter hem aan in de wind en lijkt het net of hij fladdert door het verkeer. Ik heb me laten vertellen

dat hij postbode is te Sint-Amandsberg en dat hij behalve postbode ook artiest is. Hij schildert en beeldhouwt. En om het verhaal helemaal volledig te maken: net zoals de tweeling detectives in Kuifje heet hij Janssens. Als Hergé hem zou zien, zou hij hem dadelijk tekenen en een rol laten spelen in een van de albums.

(Ik heb Germain Janssens later persoonlijk leren kennen en ben nog bij hem thuis geweest in Sint-Amandsberg om naar zijn schilderijen en beeldhouwwerk te kijken en een vraaggesprek voor te bereiden... een zeer aangenaam, vriendelijk en bescheiden man.)

vrijdag 7 december 1956

Door de invoering van de 45-urenweek, verdeeld over zes dagen, is er sprake van dat er op zondag geen brieven meer besteld zullen worden. Dagbladen wel. Op zondag geen brieven meer. Raar!

maandag 24 december 1956

Om Antoine een plezier te doen, wat ik hem zaterdag reeds had beloofd, heb ik hem vannacht naar de middernachtmis in de St.-Baafskathedraal vergezeld (binnen mijn gezichtsveld stond er een mooi meisje met blond lang haar dat ik zo intens heb staan bekijken tot ze gewaar werd dat iemand haar met zijn ogen stond te strelen en af te tasten... wat ze met een schuchtere glimlach beantwoordde... ook een meisje dat naar de middernachtmis gaat in de kathedraal is dus niet ongevoelig voor mijn charmes; geef toe dat naar een mooi meisje staan kijken toch tien keer meer de moeite loont dan de plaasteren beelden van een kerststal te vereren; waar ik zelfs niet toe in staat was, op mijn tenen heb ik er alleen maar eens van verre kunnen naar kijken)... en om de gewijde sfeer van deze kerstnacht niet te verbreken, hebben we daarna een zeer lange wandeling gemaakt tot middenin de velden ver voorbij De Groene Staak op Mariakerke. We zijn geen mens gepasseerd en mijlen in de omtrek viel er geen levend wezen te bekennen – mocht hier al politie zijn gepasseerd, ze hadden ons zeker opgepakt wegens onverantwoord vertoeven op godvergeten plaatsen – en slechts op grote afstanden van elkaar brandden er bescheiden straatlantaarns.

Ik kan Antoine wel volgen als hij zegt dat hij in deze gewijde nacht de stad wil ontvluchten om in de landelijke stilte en verlatenheid naar de sterrenhemel te kijken en de aanwezigheid van God te ervaren. Maar zelf ben ik niet zo mystiek aangelegd... ik ben een doodgewone aardse sterveling en die barre, win-

terse kou en bijna bevroren voeten beletten me in hoge mate in dezelfde mate als hij in vervoering te raken voor iets waar je het raden naar hebt of het er al dan niet is.

Vermits ik had toegezegd met hem mee te gaan en wist dat ik hem een immens genoeg deed, zou ik met hem tot het einde van de wereld zijn gewandeld... maar ik was er beslist niet rouwig om toen hij op een bepaald moment uit de hemelse sferen terug op aarde neerdaalde en waarschijnlijk net als ik er zich bewust van werd dat hij eveneens koude voeten had. Hij stelde zelf voor om naar huis terug te keren. Wat zeker nog ruim een half uur stappen was.

Mijn voeten waren letterlijk ijsblokken... maar moeder had de rubberen warmwaterfles in bed gelegd... en dat gaf zo'n heerlijk gevoel dat ik na een bondige herhaling van de beelden van de afgelopen heilige avond en nacht als een kandidaat heilige of minstens toch als een toeschouwer van andermans heilsverwachting in slaap ben gevallen.

Daniël VAN RYSSEL
('t vervolgt)
